Ч. 63 (14.311). Львів, пятниця 20. березня 1936. Поштова оплата оплачена готівкою. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Апеляційна розправа проти Бандери і товаришів.

Окружний суд у Варшаві переслав до апеляційного суду 31 томів актів процесу за вбивство мін. Перацького. Розправа проти Бандери і товаришів перед апеляційним судом відбудеться при кінці травня ц. р.

Засуджені на досмертну вязницю, а саме: Бандера, Лебедь, Карпинець, Климишин і Підгайний, перебувають у вязниці у Св. Хресті. Засуджена на 15 років Гнатківська сидить у вязниці для жінок у Фордоні, Зарицька перебуває у вязниці у Львові. Малюца, Миголь, Качмарський, Чорній і Рак сидять у вязниці в Равічу.

Льондонські наради добігають до кінця.

ДЕЛЄҐАЦІЇ ПРАЦЮЮТЬ ДНЕМ І НІЧЮ.

ЛЬОНДОН, 19. 3. ПАТ. Представники льокарненських держав радили цієї ночі від год. 22. до 2. досвіта; тоді появився комунікат, який стверджує, що у нарадах над проектом загального порозуміння залишилися ще деякі невияснені місця, але назагал помітний далекий поступ. Опісля британська делєґація радилася ще через годину над звітом для свойого уряду, який має сьогодні до полудня зібратися, щоб евентуально заапробувати проект порозуміння. З цією ж самою метою Флянден полетить нині пополудні до Парижа, щоб предложити проект порозуміння раді міністрів, яка завтра збереться. Після наради брит. делєґації, в год. 3. досвіта подали до відома, що **нині передполуднем збереться конференція льокарненських держав — здається остання.**

ПРАВДОПОДІБНИЙ ТЕКСТ ДОГОВОРУ.

ЛЬОНДОН, 19. 3. ПАТ. Урядово не подали ще до відома тексту евентуального порозуміння; згадали лише, що проекти текстів ще не устійнені дефінітивно. Кружляють неофіційні вістки, що **Франція і Бельгія дістала від Англії далекойдучі уступки.** Порозуміння обнимає буцімто 4 точки: **1) справу Льокарна та франко-совітського пакту передалиб гаському трибуналові; 2) на час переговорів утворилиб здовж західного німецького пограниччя здемілітаризовану смугу, яку обсадилиб міжнародні війська; 3) Велика Британія задержалаб тимчасово зобовязання, яких піднялася у Льокарно — тепер лише супроти Франції та Бельгії; 4) Вел. Британія, Франція та Бельгія заключилиб негайно воєнні конвенції для постійної періодичної взаємної консультації над технічними питаннями безпеки.**

ВАТИКАН НЕ МІШАЄТЬСЯ ДО ЛЬОКАРНЕНСЬКОГО СПОРУ.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 19. 3. ПАТ. Категорично перечать чутку, буцімто папський нунцій у Берліні запропонував німецькому урядові посередництво для розвязки теперішньої ситуації.

Італійський делєґат промовив.

ІДЕН ОСУДЖУЄ НІМЕЧЧИНУ, ОДНАЧЕ НЕ ДОПУСКАЄ ЗБРОЙНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИ НЕЇ.

ЛЬОНДОН, 19. 3. ПАТ. На прилюдному засіданні Ради Ліги Націй, що відбулося вчора, Іден зясував становище Вел. Британії до предмету теперішніх нарад.

„Наступило зовсім виразно — ствердив Іден — нарушення постанови льокарненського договору про здемілітаризовану смугу. Добре булоб, щоб Рада це ствердила й повідомила всіх сигнатарів версайського трактату. Як відбудувати безпеку і довіря? Це питання, що його має вирішити Рада, цікавить всіх, що до ненарушности зобовязань трактатів привязують вагу.

ДВА ЧИННИКИ.

В теперішньому стані є два чинники, з яких слід скористати: 1) Хоч нарушення трактату очевидне, **не сміє воно потягнути загрози воєнних кроків і спричинити негайного діяння, що його в деяких обставинах передбачує льокарненський договір, а положення попри всю повагу, дає до того нагоду.**

Найважнішою справою є те, щоб не лиш втримати мир, але щоб раз на завжди прогнати мареві війни".

ЗЛОМАННЯ ЛЬОКАРНА І ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ САНКЦІЇ.

Опісля забрав голос італійський амбасадор Ґрандї. Ствердив, що положення дуже поважне, тому побоювання французів та бельгійців вповні обосновані. Сумно, що льокарненський договір зломила саме поважна великодержава, якої співпраця необхідна, щоб удержати мир. Італія виповнить свої зобовязання, але не прилучиться до постанов, які моглиб вийти на шкоду їй самій. Єдність льокарненських держав слід утримати. Одною з причин, що додала Німеччині відваги на нелеґальний крок, були санкції, які спаралізували Італію як ґаранта Льокарна. Мир є неподільний. Італія готова сповнити свої зобовязання в справі европейської безпеки, одначе це діло мусить опиратись на взаїмному зрозумінні потреб наших держав та обовязків супроти цивілізації.

НЕЯСНА ПОСТАВА.

Мін. Бек ствердив факт обсадження Німеччиною здемілітаризованої стрефи, але виминув зручно питання, яке становище займає в цій справі Польща. Зазначив, що Польща ніколи не була з льокарненського пакту вдоволена. 1925 р. заключила Польща союз із Францією і цей союз обовязує досі. Щодо Бельгії, то хоч Польща з нею не заключила ніяких договорів, всеж таки прихильно ставиться до її інтересів. Від січня 1934 існує між Польщею й Німеччиною поправа взаємин, опертих на взаїмній пошані. Справа зірвання льокарненського договору вяжеться в дискусії з найновішим французько-совітським пактом, де не є Польща учасником. Щодо взаємин з Совітами, то пакт неагресії, заключений між ними й Польщею обовязує далі як вираз волі втримати добрі взаємини зі східним сусідом. Вкінці вказав міністер Бек, що до консолідації міжнародного положення причинитися може засада, що інтереси якогонебудь краю, залежно від його значіння, не можуть бути предметом міжнародніх переговорів без участи та згоди заінтересованої держави. Це є підставою безпеки.

Добра показова лекція.

З нагоди замкнення вистави українських промислових виробів у Львові.

Львів, 19. березня.

На днях замкнено у Львові українську промислову виставу, що її влаштувала кооператива студентів „Торговельник" під протекторатом Союзу Українських Купців і Промисловців та Центросоюзу. Ця вистава замітна була основними моментами:

1) До її організації взявся елемент молодий, студентський, що можна вважати маркантним проявом повороту нашої молоді до органічної народньої праці; зокрема є це доказом зростаючого серед молоді розуміння ваги матеріяльної культури нації та доцінювання господарських процесів, що ведуть до багацтва з його консеквенціями в духовому житті нації.

2) Розміри наших осягів у виробництві, представлені на виставі (до речі: далеко не повній), були неабиякою ревеляцією для громадянства, в якому все ще покутує погляд, що ми до промислової творчости, чи пак взагалі до господарських функцій, нездатні, — для громадянства, якого господарський патріотизм у щоденному житті залишає ще дуже багато до бажання.

3) Молоді промислові станиці, яких число постійно більшає, не тільки виказали свою фахову зрілість, але теж проявили амбіцію вибитись і перебитись через усі труднощі життя, зокрема через тверду стіну заскорузлої ментальности та недовіря українського громадянства.

4) Внутрішній зміст і зовнішня форма вистави мабуть уперше розбили в пух і прах упокорюючу скромність цього роду рідних імпрез, залишаючи в кожного глядача горду думку, що є вже з чим нам показатись навіть перед чужинцями.

5) Товаровий асортимент рідного походження збагатився в останньому часі досить сильно і мабуть не дуже далекі ми вже від розмірно повної самовистарчальности, себто від такого стану господарської емансипації, коли зможемо бодай найважніші наші потреби покривати виробами українських рук і плодами українського духа. Такі надії можна, що правда, мати тоді, коли темпо нашого виробництва буде зростати так, як зростає тепер і коли втримається змагання до різнородности у виробничих концепціях.

6) Вистава була одною з найбільше відвідуваних українських імпрез. Через її салі перепливла течія з 15 тисяч осіб, у цьому 4 тисячі шкільної молоді, що вислухала водночас одної з найважніших лекцій, бо лекції господарського патріотизму.

Все, що ми подали в повищих точках, відзеркалює позитивні сторінки вистави, що була дійсно вдатною спробою синтези нашого виробництва, його підсумків і пропаганди. Та ми не хочемо співати тут самих похвальних гимнів. Бож не тільки сам „Показ" не був ідеальний, себто організатори не використали всіх можливостей, що могли причинитись до його повної величі. Але — що важніше — вистава виказала наглядно (навіть при доповненні в уяві всього того, що найшлось поза її межами з рідного виробництва), скільки ділянок у нас ще нажаль лежить облогом, які величезні можливости для розгортання ініціятиви скриває ще наше життя, наша господарська відсталість!

Наші висновки такі: Як довго буде гасло „свій до свого по своє" здебільша тільки гаслом від свята, як довго не закоріниться воно глибоко в серці і в мозку кожного українського громадянина, так довго, не зважаючи на всі зусилля рухливих і патріотичних одиниць, проявляти будемо в господарській ділянці вбогість і відсталість. Бо осяги наші кінець-кінців таки треба міряти повною міркою, вживаючи при цьому абсолютних критеріїв, а не ослаблюваних такими думками, як „у наших обставинах", „при нашій ментальности і звичках до чужого", тощо...

Ставмо справу ясно і рішуче: **все залежить від нашого широкого громадянства, від його господарського патріотизму.** Коли „Показ" здобув зі згаданих 15 тисяч відвідувачів бодай тисячку нових приятелів української господарської емансипації, приятелів справжніх, а не декляматорів, що в практичному житті нехтують гаслами, які самі голосять, — то значіння показової лекції вистави дійсно велике.

В. Несторович.

„СОЮЗНИК".

Саме в часі, коли у французькому парляменті відбувалася досить „жива" дебата (включно з образами й поличниками) над ратифікацією франко-совітського пакту, видав московський Комінтерн звіт з праці поодиноких своїх секцій над реалізацією своїх „ідеалів". У звіті підчеркнено головно активність французької секції.

Зі звіту видно, що французька секція вибилася в останньому часі на перше місце між усіми заграничними секціями. Під спосібними проводирями число її членів за два останні роки збільшилося втроє, головно завдяки тому, що створено „спільний фронт" лівих партій у Франції. Використовуючи цей „спільний фронт", комуністи зуміли перебрати провід у професійних союзах, у яких переперли іменування своїх людей до постійних секретаріятів. Крім того французька секція зорганізувала 9 спеціяльних та провінціональних партійних шкіл, у яких вже 800 „товаришів" покінчило спеціяльні курси партійної роботи. В майбутньому мають бути ті школи значно поширені та удосконалені. Головними центрами комуністичного руху у Франції є тепер Париж і Марсилія. Великі надії покладають комуністи на загальні вибори, які відбудуться у травні ц. р., до яких підуть радикали, соціялісти і комуністи спільно в т. зв. „народнім фронті".

Між іншим Комінтерн перестерігає французьких большевиків, щоб не допускали до своїх центрів французьких троцькістів, поліційних агентів та... „лявалістів". Не шкодить пригадати, що та пересторога вийшла ще в часі, коли Ляваль був міністром. Автім хто знає, чи таке „союзництво" з одного боку і невдоволення французького селянства з деяких умовин льондонського кредиту з другого боку не приведе знову до влади Ляваля, якому тоді припаде роля „подякувати союзникам" за поміч.

Р. М-ий.

За океаном.

ВІЧЕ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

В неділю 9. лютого ц. р. відбулося у великій салі „Товариства Горожан" у Філядельфії окружне віче української католицької молоді. На віче прибуло до 250 молодих українців та українок з Філядельфії, Френкфорду, Кемден, Честер, Бріджпорт, Чесапик Сисі й Вилмингтон, з почину „Ліги Української Католицької Молоді".

Перший промовив о. канцлер Олександер Пик, що передав зібранню привитання від Кир Константина Богачевського. Потім привітав збори від франкфордської парохії о. Роман Крупа. Далі о. Лев Пеленський передав привіт від української католицької молоді у Філядельфії.

З черги о. д-р Степан Тиханський виголосив реферат на тему „Українська молодь та українська Церква". П. Богдан Катамай мав реферат про українську політику й українську американську молодь. П-на Ева Піддубчишин виголосила реферат про завдання української католицької молоді. Після кожного реферату була оживлена дискусія.

Віче великою більшістю голосів заявилось за зміною календаря, себто за Григоріянським календарем, що принятий в Америці від 1752 р.

Після віча вечором відбувся баль, на якім було ще більше учасників.

ВИСТАВА „ВЕСІЛЛЯ" Д-РА ЛЬОНГИНА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО

Ново скомпонована д-ром Л. Цегельським на підставі дійсного етнографічного матеріялу з усіх земель України мельодрама під наг. „Весілля" була виставлена ним самим 21-го лютого в Сентрал Опера Гавс при 67-ій вулиці в Ню Йорку. Галя була переповнена і всі півтори тисячки місць були заняті. Крім українців з цілої околиці, прийшли теж і американці, між ін. професори коломбійського університету, що цікавляться україністикою.

„Весілля" складається з 11 картин. Воно складене вірно з народніх звичаїв, починаючи від сватання аж до самої весільної гостини. Сцени переплітані хорами, солями й танками. Танки були виконані взірцево бувшими учнями школи Авраменка, між ін. гарно виведено аркан. Був теж сольо-танець Ольшанського, що виступав з ним на американських сценах. Ролі були добре обсаджені, голоси дібрані. В хорах слідно було подекуди недомагання через смерть Андрія Гели, що мав бути диригентом. Через те треба було теж в останній хвилині змінити деякі ролі, бо родина Гелів була тут заангажована. З технічного боку треба підмітити, що довгі перерви між поодинокими сценами нудять людей, бо нема в антрактах буквально нічого. З мистецького боку впадало в очі недостача музики до хорів, бо при звичайній сільській музиці, тобто скрипці, цимбалах, басі і ситку, не можна як слід вивести всіх весільних мельодій. Також варт придумати інше закінчення в цьому напрямку, щоб дати якийсь хоровий кусник, а не сольовий танок, як це було в Сентрал Опера.

Вистава „Весілля", що в загальному дуже подобалась, буде виведена небавком теж у Філядельфії.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У НЮ ЙОРКУ.

Цьогорічний концерт у честь Шевченка в Ню Йорку був у неділю 1. березня. Програма була складена переважно з виступів у супроводі смичкової орхестри. Були це: солістка Марія Геленa, артист-співак Микола Карлаш і дівочий терцет: Марії, Ольги й Віри Гелівних. У другій частині співали солісти в супроводі фортепіяну. Орхестрою проводив проф. Михайло Гайворонський, а в одній точці студент унів. Степан Марусевич, помічник Гайворонського.

На програму зложилися твори Лисенка, Стеценка, Гайворонського, М. Вилсона і Берійо. Цього останнього композитора виконала молода скрипачка Оленка Рогальська „Сцену і балету". Її супроводив на фортепіяні проф. Роман Придаткевич. Акомпаніямент у першій частині концерту вели Юлія Геба й Оля Дмитрів, в другій частині Віктор Зібер.

Отворив свято і проголосив устно програму іменем Центрального Комітету Петро Сокальчук, декламацію виголосила Соня Демидчук, реефрат про Шевченка як історика України сказав д-р Семен Демидчук. Програма пройшла гладко, без зайвих перерв і ціле свято покінчилося за півтретя години.

НЕБАРОМ ПОЯВИТЬСЯ ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЗВУКОВА ФІЛЬМА „НАТАЛКА ПОЛТАВКА".

Фільмова студія Василя Авраменка в Ню Йорку повідомляє, що вже незабаром, бо всього за кілька місяців, на екранах американських театрів появиться перша звукова фільма в українській мові. Буде це „Наталка Полтавка" Івана Котляревського, над якої виконанням тепер ведеться праця в студії Авраменка.

Ті, що знають „Наталку Полтавку" зі сцени, побачать її на екрані в зовсім іншому виді. Цілий сценарій перероблено, так щоб був придатний до фільмування. Акція буде відбуватись на вільних просторах українського села, українських піль та міста, при участи численних гуртів українського селянства. Будуть змальовані українські обичаї.

Фільму будуть здіймати апаратами американської фірми. Кожний кусень фільми буде технічно виконаний під дирекцією американських фахівців з визначних голівудських фільмових фірм, у супроводі компетентних українських директорів. У загальному фільмою завідує артист Авраменко, що від довшого часу працював над підготовою плянів та переробкою сценарія.

Справу фінансує спеціяльний громадянський комітет, складений з українців з різних сторін Америки, що вложили в це підприємство свій капітал та взяли на себе обовязок громадянської контролі. Тому, що справа має ще характер, студія Авраменка погодилась на таку контролю. Фільма має коштувати поважні суми гроша.

Фільму замовили американські театральні фірми з тим, що вперед по українських центрах будуть уладжені свята першої української звукової фільми в Америці. На тих святах буде ця фільма висвітлена для української публики перший раз.

До чого призначений т. зв. лемківський буквар.

Пишуть нам:

На всі аргументи проти т. зв. лемківського букваря, в яких спираємося на здобутках педагогіки, дидактики, лінгвістики, на природне право української нації вчити свою дітвору в рідній літературній мові, дістаємо постійно дві відповіди: найвища шкільна влада боронится цілковитим незнанням справи (віцеміністер о. Жонголович), нижча шкільна влада заслонюється нібито бажанням самого населення вчити діти у т. зв. лемківськім діялекті. Свідомо вживаємо вислову „так званий лемківський діялект", бо мова, в якій цей підручник до навчання азбуки склав „педагог" Трухановський, багато спільного з лемківським діялектом не має.

Надзвичайно для нас цікавим і відрадним явищем є боротьба самих селян проти навчання їх дітей з т. зв. лемківського букваря. Ось вам характеристичний випадок з домени свіцького шкільного інспектора п. Шемельовського.

В літі мин. року зорганізували в селі Лопінка, ліського повіту, публичну одноклясову народню школу з українською і польською мовою навчання. На жаль, через непорозуміння селяни не внесли до 14 днів рекурсу проти утраквістичному школи, який в цьому випадку не мав ніякого законного оправдання: в селі Лопінка є 64 дітей греко-католиків, 1 жид (німецький підданий) і **ні одної дитини лат. обряду.** В селі буквально нема ніодного поляка, зате є 5 дорослих жидів. З початком 1935/36 шк. року ввели вишуку на основі т. зв. лемківського букваря; учителем призначили молоду людину, що ні словечка не знає ні не розуміє по українськи.

так, що навіть молитву „Отче наш" мусів йому наш першок написати латинськими буквами, бо не знає навіть нашої азбуки! Ясно, що в таких умовинах з науки вийшло посміховище: учитель, що сам мови не знає, „вчить" якоїсь чужерідської, ніби лемківської мови, якої більшости висловів не розуміють ні діти, ні їх батьки. Затривожені батьки таким станом навчання, внесли при кінці першого півроку прохання до шкільного інспектора в Сяноці, щоб усунув т. зв. лемківський буквар і заступив його українським букварем, зрозумілим для дітвори.

Не згадуємо тут про хід авдієнції у п. інспектора Шемельовського. Кінець-кінців він поставився „позитивно" до прохання батьків. А дня 5 березня ц. р. доручили місцевій шкільній раді таке рішення: „W załatwieniu tamtejszej prośby z dnia 14. stycznia b. r., wniesionej przez mieszkańców gromady Łopienka, zawiadamiam, że w myśl aktu organizacyjnego w tamtejszej szkole obowiązywać będą w klasie pierwszej i początkowej elementarze polskie i w tym języku dzieci szkolne będą pobierały na tych oddziałach naukę. Wobec powyższego bukwary ruskie nie będą w tamtejszej szkole w tym roku wprowadzone."

З цього скористав учитель з поспіхом так, що навіть **заборонив дітям поздоровляти нашого священника словами „Слава Ісусу Христу"!!** В селі повстав фермент, який може прибрати невідомі ще форми! Хіба відомий є консерватизм нашого населення і його привязання до свого обряду... Його не можна легковажити.

В селі з чисто українським населенням **навіть в утраквістичній школі повинна наука в першій клясі відбуватися в українській мові.** Тому заступлення т. з. лемківського букваря польським є для населення наглядним доказом, що лемківський буквар завели тому, щоб знеохотити людей до науки в „рускім ензику", який опісля „на власне жондане" замінюють букварем польським.

Виринає одно питання: Чи це відірваний випадок у школі в Лопінці? Чи може заповідь нової тактики подвижників т. зв. лемківщини в ліськім повіті!?

Побажання ґенеральному інспекторові ген. Ридз-Сьміґлому.

ВАРШАВА, 19. 3. ПАТ. Голова УНДО пос. В. Мудрий склав учора ген. Ридз-Сьміґлому побажання з нагоди іменин в імені У. П. Р. та українського громадянства.

Військовий договір між большевиками і китайськими комуністами.

Орган японського штабу „Харбінское Время", яке виходить у Харбіні в російській мові, пише, що уряд СССР підписав тайний договір з урядом провінції Сін-Кіянґ (китайський Туркестан). Цей договір увійшов у життя від 1. січня ц. р. Договір постановляє ось що: Уряд Сін-Кіянґу запрошує 5 большевицьких експертів на дорадників. Сін-Кіянґ буде боронитися перед впливами третіх держав на своїй території. Уряд СССР і Сін-Кіянґ спільно вдержують лад і спокій на території Сін-Кіянґу. СССР покриває всі видатки на розбудову Сін-Кіянґу. Розбудову виконуватимуть виключно з большевицьких матеріялів і під доглядом большевицьких спеціялістів. На випадок конфліктів СССР обовязується прийти з воєнною, політичною та економічною допомогою урядові Сін-Кіянґу. Большевицький уряд приступає до будови залізничого шляху Діхав-Суин, який по 15 роках перейде на власність Сін-Кіянґу. Якщо уряд Сін-Кіянґу почне боротьбу за незалежність або зміну устрою, большевицький уряд прийде йому з підтримкою. Воєнний договір списали в окремій умові. „Возрожденіе" з 16. березня підкреслює, що большевики можуть використати територію Сін-Кіянґу як базу для піддержки китайських комуністів, які тепер загрожують провінції Суюан. (РО.)

Анґлійські та італійські війська — на німецький кордон?

ЛЬОНДОН, 19. 3. ПАТ. Як довідується Райтер, Франція запропонувала Анґлії та Італії — як гарантам Льокарна — вислати деякі військові контингенти на її східний кордон. Йде про те, щоб — на випадок нападу — Німеччина затакувала не лише французькі війська, але також анґлійські та італійські, і так видала війну трьом великодержавам нараз. Анґлійці прийняли цю пропозицію нерадо, висуваючи ідею обосторонньої вдемілітаризованої смуги. Цей останній проект, як твердить Райтер, не відкинений, лише тимчасово відсунений; тепер і у французьких кругах ставляться до нього прихильно.

НОВІ КРЕДИТИ НА ФРАНЦУСЬКУ АРМІЮ.

ПАРИЖ, 19. 3. ПАТ. У парляментарних кругах сподіються, що небавом уряд домагатиметься нових кредитів на оборону краю; їхня висота покищо невідома.

Ограбили голяндський амбулянс.

ДЖІБУТІ, 19. 3. ПАТ. Ватага, що бушує на північ від Уаль-Дід, розгромила недавно голяндський амбулянс Червоного Хреста. Перекладчика вбили, а одного голяндця ранили. Теж і лікар Тацюс згинув від куль. Вістка про напад на амбулянс викликала велике враження.

ДВА АБІСИНСЬКІ ЛІТАКИ ЗНИЩЕНІ.

РИМ, 19. 3. ПАТ. Воєнне звідомлення ч. 158. подає, що на півдні від озера Ашіянгі викрили італ. летуни два абісинські літаки типу „Потез", замасковані в долині Чіоля Амадар. Не дивлячись на сильний гарматній вогонь, італ. літаки знизилися на незначну висоту і бомбами знищили обидва ворожі літаки.

ВНУТРІШНІЙ РОЗКЛАД.

РИМ, 19. 3. ПАТ. Кружляють чутки, що повстання у Ґоджамі триває дальше; абісинський уряд бучімто пробує увійти у переговори з повстанцями за посередництвом духовенства. Зпоміж ріжних провідників, що в останніх часах заявили льояльність італійській владі, слід назвати дедзака Амре, одного зі синів раса Сеюма та дедзака Берге Гаґос, сина померлого раса Гаґоса, провідника району Амбара

Д-Р ЕВГЕН ГРИЦАК. 2

Польська праця про Кирило-Методіївське Братство.

(Докінчення.)

Автор праці переповідає життєписи членів-братчиків і літературну творчість деяких із них, і далі зясовує статут організації з 6 пунктами, що його автором був Костомарів. У статуті підкреслено: федерація славянських народів, що в з'єднаній усеславянській державі повинні мати, кожен для себе, самостійність, при чому має бути рівність усіх громадян; уряд і законодавство мають спиратися на Христовій вірі, а діяльність членів має бути згідна з євангельськими основами любови й лагідности.

Докладніше зясував програму й принципи Б-ва В. Білозерський у своїх записках, що справу українського народу обєднав із християнською й славянською ідеєю, підкреслив, що народи й держави поводяться незгідно з засадами християнської віри („Спаситель відкрив людству: любов, світ і волю, рівність для всіх і братство народів")), а далі зазначив національне українське питання, змальовуючи жахливе гноблення Росією України, що своїми нечуваними стражданнями за правду заслуговує на вічну пошану, вкінці всупереч офіційному московському панславізмові доводив, що славянофільство має проявлятися не в пануванні одного народу над другим, але на рівних правах і внутрішній свободі. З усіх братчиків тільки Шевченко вважав першою й найважнішою справою національне відродження і ставив його вище, ніж славянське питання, бо крізь Славянщину шукав шляху до рідної національности.

Із програми і заяв членів К. М. Б. проглядає виразно ідея месіянізму Славянщини; вони вірили, що славяни виконають небувалу місію в історії людства, коли настане нова доба в житті народів, а саме відродяться давні ідеальні основи патріярхального ладу і пошириться у світі найблагородніша християнська любов, що завдяки їй повстане зразок вільного життя, яке спиратиметься на євангельській правді. Щоб дійти до цього ідеалу, треба покористуватися осьцими засобами: славяни повинні пізнавати одні одних, ствердити права кожного славянського народу до самостійности, прокидати любов до всіх славян і знищити всякі упередження між поодинокими славянськими народами. Політично-суспільний світогляд братчиків зясований теж у „Проклямації до братів-українців".

Дуже довго зупиняється польський дослідник над „Книгами битія українського народу", що їм у часі допиту братчиків у III. відділі царської канцелярії дали жандарми назву „Закон Божий" (Возняк, стр. 110.) Це найцікавіший і найцінніший документ Братства, а мали їх поширювати не тільки між членами, але й у Росії й Польщі, також серед славян. На цей твір покладали братчики великі надії, бо тут на тлі біблійної, всесвітньої, славянської й української історії автор „Книг" зясував дуже виразно й оригінально свій суспільно-революційний світогляд і безумовно, якщоб „Книги" видано в тодішньому часі, то булиб вони зробили велике враження й малиб дуже великий вплив на формування політичної думки на Україні.

Д-р Ґоломбек дуже докладно й глибоко обмірковує невирішену досі справу авторства „Книг" і наводить думки й арґументи поодиноких дослідників, як Арабажіна, Щурата, М. Грушевського, Возняка й М. Марковського. Зпоміж цих думок і здогадів найдокладніше реферує оригінальний і бистрий здогад В. Щурата, а саме, що „Книг" не написав ніхто із братчиків, тільки Костомарів, або хтось інший із близьких йому осіб дістав від когось готовий уже рукопис, що мабуть у дещо іншому вигляді міг повстати в польському середовищі. Свій здогад підтверджує д-р Щурат зізнанням Костомарова на допиті в III. відділі, що він дістав рукопис від когось і то писаний частково по українськи, частинно по польськи і що цю польську частину переклав він на українську мову; це зізнання Костомарова могло бути по думці дослідника правдиве, бо поляки поширювали через своїх висланців та агітаторів багато революційних брошур, писаних по українськи. Як другий доказ на правдивість своєї гіпотези наводить цей самий учений те, що, як зізнав Костомарів на допиті, мали „Книги" первісну назву „Подністрянка", а на основі цього можнаб прийняти, що „Книгі народу польского" переробив хтось у Галичині (бо тільки там моглиб так книжку назвати), а на Україні мусів знов хтось переробити „Книги", можливо один із братчиків; Шевченко міг знати „Подністрянку" раніше, бо приставав із польськими революціонерами

Всі інші дослідники признавали без застережень авторство „Книг" М. Костомарову, М. Возняк навіть видав їх під його іменем у Львові в 1921. р., тільки у своїй розвідці про К. М. Братство завважує, що на складення „Книг" мав безсумнівний вплив Т. Шевченко. Проф. М. Марковський із Києва у своїй розвідці про ролю Шевченка в К. М. Братстві висловлює думку, що ідейним автором „Книг" був тільки Шевченко, що надав творові революційний характер; радикальні думки, висловлені в „Книгах", знаходимо в творах Шевченка, написаних перед 1847. р. Автор польської праці про К. М. Б-во погоджується з думкою Марковського, обосновує її й доводить, що дивлячись на характер „Книг", треба прийняти, що це збірна праця, бо „Книги" роблять враження незакінченого й негармонійного твору. У способі схоплення теми і в стилі видно неначе двох авторів: у першій частині спокійний, епічний тон історика стриманого, далекого від радикалізму (Костомарів), у другій частині стиль поетичний, виклад драматичний, а думки радикальні, бо автор підкреслює справу самостійности України, а далі висловлює велику ненависть до Москви й царату (Шевченко).

Далі автор проаналізовує зміст „Книг" і ствірджує великий вплив на них твору А. Міцке-

ЛІВИЙ КУРС ЕСПАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

МАДРИД, 19. 3. ПАТ. Влада розвязала фашистівську партію „еспанська фаланга“

Повінь, якої не тямлять від 50 літ.

30 ОСІБ ВТОНУЛО, 30.000 БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

НЮ ЙОРК, 19 3. ПАТ. Повінь на Атлянтійському побережжі прибрала небувалі розміри. Досі згинуло понад 50 осіб, а 100 ранених. 30 тисяч осіб опинилося без даху. Положення у стейті Нюйорк з години на годину погіршується. Розбурхані води ріки Потомек загрожують Вашингтонові. „Білий Дім“ забезпечують валом міхів із піском. Теж і летунська площа загрожена. Ріка Огайо виступила з берегів і залила місто Веллінг, в стейті Вірджінія 6 осіб утонуло. Пітсбург залитий водою на 6 метрів. Приплив води був такий нагальний, що багато осіб заскочила повінь у торговлях підчас закупна. У стейті Пенсильванія шириться епідемія лихорадки й красухи

ВОЄННИЙ СТАН.

НЮ ЙОРК, 19. 3. ПАТ. В Джавнстовн, у стейті Пенсильванія проголосили воєнний стан, щоб стримати паніку спричинену повінню. Народня гвардія та поліція пильнували вулиць загрожених повінню. Вони дістали **приказ стріляти без попередньої перестороги до осіб, що їх зловлять підчас грабежі.**

І НА ЛИТВІ.

РИГА, 19. 3. ПАТ. З Ковна подають: У звязку з катастрофальною повінню литовський уряд знасигнував на допомогу 100 тисяч літів. Згідно з тимчасовими обчисленнями, число жертв, що потерпіли внаслідок катастрофи, сягає 8.000 осіб.

Німеччина виробляє щораз більше авт.

Берлін, у березні 1936.

Те, що можна було собачити у виставових галях на Кайзердамі в Берліні підчас міжнародньої вистави самоходів і моторових коліс між 15. лютим і 1. березня ц. р. — давало яскраву картину не тільки здобутків самоходової індустрії Німеччини, але передовсім життєздатности і великих успіхів на економічному полі теперішньої влади.

Самоходові вистави подібних розмірів улаштовували в Німеччині до війни майже рік-річно. Післявоєнна Німеччина теж пробувала відновити цю традицію, однак, з ріжних причин, в які годі тут ближче встрявати, вони були анемічні й традиція вистав переривалася через й на кілька літ. Самоходовий промисл Німеччини хилився виразно до занепаду; внутрішній ринок заливали чужі фабрикати.

В 1932. році особових возів у Німеччині було 560.000; щоб утримати цей рівень, потрібна була річна продукція у висоті 80.000 нових возів. Однак число новопродукованих самоходів було в році 1931. всього 56.000, а в 1932. впало на 41.000. Стан тягарових самоходів представлявся ще гірше.

Від 1933. р. образ міняється: загальна продукція особових і тягарових возів у 1932. р. — 52.000, в 1933. підноситься на 94.000, у другому на 154.000, вкінці в 1935. р. переступає число 200.000 річно. За три роки чотирократно збільшилась продукція.

Не менш замітну зміну можна ствердити в заграничній торговлі самоходами Німеччини. Тоді як у 1930. р. ввозила Німеччина із заграниці особових самоходів 11.014, і вивозила тільки 3738, то в 1934. р. ввіз упав до числа 5059, а вивіз зріс до 11.000. Тож супроти пасивного сальда в 1930. р., 7276 штук, стоїть в 1934. р. активне сальдо 5943 штук. В 1935. р. вивіз збільшився ще більше сягаючи кругло 17.000. Це означає активне вивозове сальдо 47 міліонів марок супроти 26,5 міліонів з 1934. р. Це сильне збільшення німецького вивозу пояснюється між іншим успіхами німецької техніки в самоходовім спорті, в якому останніми роками німецькі вози здобули на 14 міжнародніх перегонах 13 разів перемогу: 9 разів Мерцедес-Бенц, 4 рази „Авто-Уніон“.

У своїй розбудові Німеччина хоче осягнути стан 4 міліонів моторових возів.

З цією метою скасовано зовсім податок від нових самоходів, обнижено значно податок при старих, упрощено, улекшено, а то й зовсім скасовано примус свідоцтв шоферства, змагають до продукції такого дешевого воза, щоб його міг купити навіть робітник. А в парі з тим започатковано мережу доріг для самоходів т. зв. автострад, які тисячами миль обплетуть і злучать міста Третьої Республики. Сьогодні будує вже Німеччина денно 1 кільометер першої кляси дороги виключно для самоходів.

На згаданій виставі у першій салі приміщено музейні недобитки моторових возів від зарання їх появи аж до сучасних днів. Опісля тягнуться одна за одною величезних 8 галь, повних прецікавих експонатів заграничних, а передовсім німецьких фабрикатів. Пять і шість годин замало, щоби тільки побіжно оглянути виставу.

За останні три роки Німеччина стануля на третьому місці побіч Америки і Великої Британії серед самоходових продуцентів світа.

Вона створила перший модель фірми „Мерцедес“ і „Ганомаг“ особового самоходу з мотором „Дізеля“, поважний конкурент для бензинових моторів, найбільш гідний уваги експонат, якого здійснення натрапляло досі на непереможні трудности, і якого першенство розвязки вирвала Німеччина іншим народам. Вона здійснила, до вчорашнього дня ще тільки мрію, про синтетичний кавчук, штучну ґуму, створену хемічно, вкінці вона осягнула значний успіх при застосуванні доморідних розгонових сирівців.

З. К.

Американська фльота збільшується

на 18 боєвих одиниць та 12.000 матрозів.

ВАШИНГТОН, 19. 3. ПАТ. Департамент маринарки заповів, що до кінця 1937. р. чисельний стан фльоти піднесеться з 88.000 на 100.000 людей, тому що 1937 р. збудують 18 нових морських боєвих одиниць

вича „Книги народу польського“. Зміст „Книг“ зводиться до трьох найголовніших ідеольоґічних моментів, а саме: християнізм як найзагальніша основа, панславістичні тенденції, вкінці ідея національна, забарвлена українським месіянізмом. М. Возняк висловлює думку, що літературну форму та схему для розвинення своїх думок узяв автор „Книг“ від твору А. Міцкевича, але на цій запозиченій схемі дав нам зовсім оригінальний твір, у якому представив свою ідеольоґію вільного панславізму, визначуючи в ньому окрему почесну месіяністичну ролю Україні. При цьому автор „Книг“, хоч творив самостійний під ідейним оглядом твір, був під сильним впливом поодиноких місць і висловів твору А. Міцкевича. Оригінальні думки про „Книги“ висловив Евген Маланюк у статті „Шевченко і славянофільство“ (Дніпро 1936, стр. 101—110.) Він думає, що вплив памятника польського месіянізму „замітний хоч аб на яскравім і, як на українців, занадто містичнім релігійнім забарвленні „Книг“, що прибирає явно-месіяністичний (у польському значінні цього слова) характер“, в далі говорить, що елементи „соціяльного“ радикалізму в „Книгах“ підходять радше до „соціяльного“ забарвлення гуситизму й чеського „демократизму“ взагалі, а також містика „Книг“ без сумніву ближча до релігійного світогляду чеського.

У пятім розділі свого твору д-р Ґоломбек підкреслює схожість і ріжниці обидвох творів і зясовує їх значіння. Ця частина праці є найоригінальніша, бо досі, як він завважує, дослідники мало й поверхово обмірковували це питання. В двох дальших главах переказує історію слідства проти братчиків, їх покарання та дальше життя засуджених і реферує здебільша загально відомі речі, а саме провокаторську ролю студента Петрова, що подав донос на членів Братства, а далі зазначує, яка була поведінка й постава братчиків на жандармському допиті в Петербурзі, а саме: непохитність, геройськість і благородність Гулака, достойність, характерність і сміливість Шевченка, відважність В. Білозерського, балакучість і боязливість Андрузького й Посяди, лякливість та гідність Навроцького. Костомарів скидав із себе відповідальність і відпекувався від вини, але не обтяжував інших членів, хоч загально його зізнання роблять сумне враження.

В останній главі своєї книжки автор говорить про відношення братчиків до поляків, обмірковує відношення їх до Польщі й Росії, підкреслює великий культурний вплив польський на Україні, а далі згадує про ролю Михайла Ґрабовського у справі польсько-українського наближення, про вплив польської еміґрації на братчиків (політично-революційна література), про зацікавлення поодиноких братчиків, а головно Костомарова й Шевченка польською літературою, вкінці про становище до поляків і польської літератури П. Куліша, при чому опирається на працях переважно українських дослідників, а саме Щурата, що з ним часто полемізує, а далі Гнатюка, Брика, Багалія, Дорошкевича, Мяковського й ін.

Праця проф. Ґоломбка цікава головно тим, що виявляє зацікавлення польських учених українськими темами, українською літературою й культурою, вкінці українсько-польською проблемою. Правда, автора, як видно з його праць, цікавить головним чином вплив польської ідеольоґії й літератури на українців. Є це справа зовсім зрозуміла, бо такі впливи справді були великі, як це виявили українські дослідники, а найбільше В. Щурат (напр. у відношенні до Шевченка). Але крім цього в автора видно прихильне і справедливе відношення до нашого народу й культури та співчуття з приводу трагічної долі України й українського народу, вкінці підкреслювання невсипущої й повної посвяти й самозапереченя праці наших діячів і письменників над піднесенням із упадку народу й розвитком рідного письменства. Праця не приносить багато нових даних і здобутків наукових, але з цього приводу годі нам докоряти авторові, що сам поставив собі скромне завдання, заявляючи, що призначує свою книжку для загалу й тому пише популярно. Наукову літературу використав автор майже вповні, хоч подекуди (але рідко) цитує менш важні речі, як напр. Ф. Равіти-Ґавронського або шкільний підручник „Історії української літератури“ О. Барвінського. Найбільш оригінальні є дві глави, а саме пята й осьма, в інших автор здебільша реферує, подаючи від себе поодинокі думки й завваги. Більші закиди можна піднести з іншого боку, а саме: неточна й невірна транскрипція українських назв (у російському вигологоші), перекручення поодиноких імен, прізвищ, назв, а навіть переміщання букв напр. ѣ, ъ = ять, йор), вкінці велика скількість друкарських похибок і то здебільша в українських і російських цитатах і словах. Трапляються теж і річеві похибки, як напр. називання О. Бодянського росіянином, або вістка, що Куліш написав оповідання „Циганка“ (зам. „Циган“), що дідич Терновський жив у Качанові (зам. у Качанівці), що Шевченко задумував видавати „Букварˮ, але його не видав, хоч це загально відома річ, що Шевченко видав його у грудні 1860. року і саме тепер перевидано його в VI. томі Повного видання творів Т. Шевченка, заходами Українського Наукового Інституту у Варшаві. Автор не подав у своїй праці такого докладного національно-територіяльного розміщення славянських народів, як це зробив у своїй розвідці М. Возняк. Не вказав теж докладно на вплив ідеольоґії К. М. Братства на пізніших наших діячів, ідеольоґів і письменників, напр. на Драгоманова, а навіть на часи зовсім недавні, а саме події після революції 1917. р. на Україні. Українська національно-політична свідомість М. Драгоманова опиралася на ідеях К. М. Братства, а саме на демократизмі, федералізмі й гуманізмі. Коли братчики радше відчули своїм ніжним, повним любови й гуманности серцем принципи своєї політичної ідеольоґії, ніж усвідомили їх собі розумом, то Драгоманів керувався головним чином розумом і свої політичні ідеї опирав на науково-історичній та соціольоґічній основі.

З недолі українських мандрівних театрів.

Наші театри ледви клигають. Всі вони є тепер мандрівні. Деякі з них, головно зложені з артистів емігрантів з В. України, ледви животіють, мандруючи звичайно по містечках чисто польської території.

В околицях понад Вислою мандрує вже 15 літ український театр з артистами „київських і харківських театрів" під проводом Городничого. В літі м. р. хотіла ця трупа дістатись на схід від Буга, на Волинь, але ще скорше мусіла вынестися на захід від цієї ріки. Там пильно береже адміністраційна влада монополю польського театру, ну і Певних. Подібне постигло цю трупу в ...ському повіті від тамошнього старости, хоча трупа має концесію на цілу Польщу. Всяких заходів уживала трупа, щоб задержатися в заплаченій вже салі; але староста кілька разів викидав трупу „до 24 годин".

Але ще дивніша пригода трапилася цій трупі на Холмщині, яка належить у цілости до люблинського воєвідства. Трупа має виразну концесію на ціле люблинське воєвідство. І що з того? Коли хотіла давати вистави в повітах над Бугом (Холм, Володава), де є українське населення, адміністраційні чинники (себто старости) заборонили їй давати вистави і приказували виїздити з їх повітів. Коли трупа покликувалася на концесію, видану на ціле люблинське воєвідство, староста сказав: „Ну, то можете „грати" там у західних повітах, нпр. у гарволінськім" (де нема українського населення). Старости ще зробили з цього мабуть урядовий ужиток, бо вже на 1936 р. міністерство не видало цій трупі концесії на люблинське воєвідство, а лише на воєвідства на захід від Висли (Кельці).

Гуцули — купці на Поморю.

(ЛИСТ ЗАТОЧЕНЦЯ.)

Час до часу можна побачити по містах Помор'я наших гуцулів з Космача, Березова та селян з Яворівщини ,як продавців своїх виробів: з дерева, вовни, глини і писанок.

Добра річ така меткість і купецька підприємчивість наших людей, але організація цих гуцульських поїздок на далеке Помор'я, здається мені, не найкраща. Дещо в цьому інтересі — з причини незнання відносин — недомагає. Слід би ці поїздки дещо „зевропеїзувати" і тим самим подбати за збільшення можливостей їх успіхів на майбутнє. Тому наші гуцули повинні звернути увагу на ось такі речі:

1) Дешеві залізничі білети — окружні на віддаль 1.000 і 2.000 км; або також місячні білети. Гуцули нарікають, що подорож дорога, бо в оба боки білет коштує к. 64 зол. Згадані знижкові білети редукують цей видаток до квоти к. 45 зол.

2) Необхідно устійнити ціну товару. А то буває таке, що один і той сам гуцул продає одному покупцеві ту саму річ (нпр. писанку) за 50 сот., другому за 70—80 сот., як удасться. Така торговля викликує тут, на заході, в давній німецькій займанщині, лихе враження. Тому ті особи, що товар „переплатили", не будуть купувати товару у гуцулів у майбутньому.

3) Наші купці-гуцули повинні подбати про відповідне опакування продаваного товару. А то буває, засипле гуцул-купець глечиків-мініятурок у тайстру, носить днями по тисячах хат і перебираючи в них, як у бараболі, оферує товар надщерблений та оббитий, вмовляючи в покупця, що „це нічого не шкодить". Запримічую, що тут вулична продажа без дозволу влади та оплати не дозволена і непрактикована.

4) На Поморю можна продати деревляні або інші вироби лише бездоганно виконані. Якщо гуцулові вдається вкінці продати коробку з маркантними хибами в її виконанні, то покупець, якому звернуть з часом увагу на недостачі, вважає, що його обманули і після того десятому відраджує купівлю у гуцула.

5) Вкінці купець-гуцул повинен ходити у своїм правдиво-гуцульськім, дійсно охайнім строю. Бездоганний, мальовничий і чистий стрій звертає увагу людей, зацікавлює і майже приневолює купити щонебудь у його власника.

Г.

Варшавські українці --- Шевченкові.

(г. ктв.) Українська кольонія у Варшаві гідно та величаво відсвяткувала 75. роковини смерти Пророка Української Державности, маніфестуючи перед чужинцями *все зростаючу* силу Його культу, культу Шевченкового великого заповіту, що сім і пів десятка літ вказує українському народові шлях до соборного відродження, до здійснення поетового міту волі. В організуванні шевченківських свят взяло активну участь старше і молоде громадянство, особливо академічна і високошкільна молодь. Подаємо їх хід:

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В ОРІЄНТАЛЬНОМУ ІНСТИТУТІ.

Мистецькі запрошення „Української Секції орієнт. кола молодих при Східному Інституті у Варшаві" зібрали на Шевченківській Академії, що відбулася у згаданому інституті, в минулий четвер вечором, чисельну публику, серед якої крім українців, було заступлене польське, грузинське, азербейджанське, татарське, кавказьке, турецьке та інше громадянство.

Реферат на тему „Шевченко і Схід" виголосив проф. *Зайцев* у польській мові. Тема цікава, підхід референта, на нашу думку, дещо невідповідний для авдиторії. Рецитація „Кавказу", „Гамалії" та „Розритої Могили" виконала вповні добре п. *Наталя Лівицька-Холодна*, хоч її ліричний голос не відповідає такому саме виборові поезій. Академію закінчив „Заповіт" у виконанні мужеського складу Українського Нац. Хору ім. Лисенка під управою П. Березовського. Цікаво було слухати могутню мельодію „Заповіту" серед різномаїтних прапорів усіх репрезентованих на академії Націй, ближчого і далекого Сходу.

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА

улаштувала своїм заходом окрему святочну академію в суботу 14. ц. м. в 8. год. вечором. Репрезентаційну салю В. Т. В. при вул. Перацького, виповнила чисельна публика, не зважаючи на доволі високу ціну вступу (одинока слабша сторінка академії). Біля поетового портрету, прикрашеного, на жаль, ще й досі тільки... вишиваним рушником, заняла місце студ. чета з прапором товариства. Після короткої промови голови Громади п. Томкова, що привитав куратора організації, проф. Кордубу, проф. Огієнка і всіх зібраних, д-р Д. Донцов прочитав цікаву святочну промову. Частина, вокально-музична, програми перейшла під знаком високої мистецької інтерпретації. Героями вечора стали п. Оксана Бурбелло (сопран), якій за чудове виконання сольових партій вручили вязанку троянд, п. д-р Тисяк (тенор), що „біcував" кількакратно і п. Д. Колессівна, що обняла фортепіяновий супровід і виконала свою ролю з рідким мистецьким відчуттям. Мішаний хор, смичковий квінтет і квартет, зложені виключно студентськими силами, осягнули вповні своє завдання. П. Юрчинська-Попович, декляматорка поетових творів, може гордитись своїм непересічним рецитаційним талантом. Словом рівень академії дуже високий. Не можна лише поминути занедбання графічної сторони „програми"; — вона впливає на загальне враження, а шкода, що його не використали, бож справді академія варта була кращого декораційно-артистичного оформлення.

Про величаву академію в репрезентаційній залі варшавського університету „Діло" писало вчора.

Четверту й останню, найчисельнішу (поверх 400 осіб) академію, улаштував 15. ц. м. Український Центральний Комітет у великій салі міської ради в Варшаві. Як всі попередні, так і ця академія, на якій ми бачили репрезентантів уряду, війська, науки, літератури — нашого (православного і греко-католицького) духовенства, усіх місцевих українських установ і т. д., була ще одним могутнім виявом великого культу Т. Шевченка. Промову виголосив проф. П. Зайцев (початок по українськи, далі по польськи). П. Д. Колесса зворушила авдиторію високомистецьким виконанням „Марша на смерть Т. Шевченка" М. Безуглого (композ. з 1861 р. знайдено в муз. Є. Вроцького). Рясні оплески збирали відомі вже нам п. Бурбелло і д-р Тисяк. Найкраща з сольових продукцій — безумовно Лисенкові „Гетьмани", що їх знаменито виконав М. Ольховий, артист Варшавської Опери. Український Національний Хор під дир. С. Сологуба виступив тут з найширшою програмою. Прегарно випав Лисенківський „Жалібний марш" з добре зіспіваним тріом: М. Вишневецька, О. Бурбелло, Д. Любовний. Останній виконав ще прекрасне сольо у супроводі хору в „Заповіті", яким закінчили академію і якого авдиторія вислухала стоючи. Акомпаніювала п. Ю. Науменко. Декорація салі добра, хоч шкідлива для акустики. Замість вступу складали вільні датки на „Рідну Школу", при чому жертводавці діставали двомовну „програму" і картонкову відзнаку з поганою відбиткою світлини поета.

§19.

У Львові, 18. березня 1936.

Львівське Городське Староство. Ч. Поль. Б. з/IX/75/36.

У звязку з нотаткою, поміщеною в ч. 30. щоденника „Діло" з 8. лютого 1936. під наг. „Все його цікавить", прошу на основі пар. 19. пресового закону помістити в найближчому числі тими самими черенками і на тому самому місці, в якому поміщена була згадана нотатка, отсе спростування:

Неправдою є, начебто командант постерунку П. П. в Березцях пов. Кременець пшод. Костуй казав на зборах солтисів доносити собі про тих осібняків, що носять замість краваток жовто-сині стяжки або гаптовані сорочки, бо „тут нема ніякої України, а є тільки Польща". Зате правдою, що дня 13. I. ц. р. пшод. Костуй виясняв солтисам розпорядок, який забороняє носити всілякого роду мундури та організаційні відзнаки, що не є затверджені владою.

Неправдою є, начебто пшод. Костуй неприхильно ставився до українізації православної церкви в селах Попівці і Рудці. Зате правдою є, що супроти згіршаючих явищ, що мали місце в селі Рудка на тлі спорів поміж сторонниками і противниками українізації церкви, пшод. Костуй взивав населення, щоб не впроваджувало політичних війн до святині та щоб не стосувало взаємного терору.

Врешті неправдою є, начебто командант Костуй заборонив хорові, що існує при церкві в селі Рудка, учити церковних пісень в українській мові, зате правдою є, що в селі Рудка є два хори церковні, словянський та український, які без ніяких труднощів від адміністраційних властей співають на зміну в церкві.

Львівський Городський Староста Протассевич.

Еміграційні справи.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ ДО АРГЕНТИНИ.

З Аргентини дуже часто присилають свояки візвання, виставлені виразно для цілої рідні, себто для чоловіка, жінки і дітей. Генеральний аргентинський консулят у Варшаві пояснює, що для тої категорії емігрантів дасть візу, оскільки всі зачислені в афідавіті особи виїдуть рівночасно.

В практиці ця справа представляється ось як: Як чоловік з якинебудь причин не могтиме виїхати з жінкою й дітьми, тоді сама жінка з дітьми візи не дістане. Якби знов жінка й одна дитина не могли виїхати, то чоловік з рештою дітей візу дістане.

ВИЇЗД ЕМІГРАНТІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

Другий з черги транспорт до Бразилії на кольонію Агуя Бранка виїде з Варшави дня 8. квітня. Інформації можна дістати безплатно в Еміграційнім Домі, Львів, Вишневецьких 4.

ОБЕРЕЖНО З ВИЇЗДОМ ДО ЕКВАДОРУ!

Деякі дешевики пишуть про можливість виїзду до Еквадору, де нібито легко дістати працю. Враді еквадорська влада не робить перепон, лиш вимагає кваліфікації та готівки, але польський еміграційний уряд справу виїзду осіб, що не мають афідавіту, розглядає індивідуально.

Можливости виїзду до Еквадору, де кліматичні умовини для непривиклих до нього європейців важкі, провірює польська еміграційна влада.

Німеччина домагається кольоній.

БЕРЛІН, 19. 3. ПАТ. У промові, виголошеній вчора на прилюдних зборах промислово-торговельної палати в Гамбурґу, заступник державця Кавфман сказав м. ін.: „З розумової точки погляду *конечно є визнати кольоніяльні домагання Німеччини самозрозумілими*. Без сумніву полагодимо цю справу як найближчу мирно, шляхом добровільних умов з іншими кольоніяльними державами.

ЛЯЙПЦІҐ, 19. 3. ПАТ. На вчорашній великій маніфестації у Ляйпціґу виголосив д-р Ґебельс велику промову, у якій підкреслив здобутки 3-літнього націонал-соціялістичного володіння. Нав'язуючи до біжучих справ, згадав, що Гітлерові пропозиції запевнилиб Европі мир на 25 років, якщо Німеччина матиме рівні права; 2) *справу кольоній розвяжуть прихильно для Німеччини;* 3) зліквідують версайський мир.

Німеччина відкидає обвинувачення Франції.

ПРОМОВА НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА

ЛЬОНДОН, 19. 3. ПАТ. Публичне засідання Ради Ліґи Націй почалося в год. 10.37 передполуднем. Перший промовляв амб. фон Рібентроп та подав правні мотиви, чому німецькі війська заняли Надренську смугу. Сталось це тому, що французько-большевицький договір нарушив льокарненський договір. Опісля широко обговорив мирові пропозиції канц. Гітлера. Від часу свого приїзду до Льондону фон Рібентроп вже кількакратно телефонував до Берліна так, що його нинішня промова має повну апробату канц. Гітлера.

ҐОСТРА КРИТИКА ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

Французька преса гостро критикує Анґлію та мін. Ідена, який звертав більше уваги на необхідність переговорів з Німеччиною, ніж на осудження Німеччини. Преса заповідає, що мін. Флянден вернеться нині до Парижа. Якщо Анґлія не запевнить про свою допомогу, краще вдержатись з рішенням Ради Ліґи Націй і ждатиме, аж погляди англійського уряду наближуться до французьких.

40-денна жалоба з приводу смерти Венізельоса.

АТЕНИ, 19. 3. ПАТ. На просьбу ліберальної партії, яка у звязку зі смертю Венізельоса проголосила 40-денну жалобу, тіло бувш. премієра виставили через два дні в атенській катедрі, після чого перевезуть на Крету. Уряд дозволив вдові замешкати підчас побуту в Атенах у власній паляті, яку були сконфіскували в квітні 1935. р. У політичних колах думають, що смерть Венізельоса матиме ще наслідки на внутрішнє положення Греції, які покищо годі передбачити.

Пленарне засідання сойму.

В пятницю 20. березня ц. р. радитиме сойм над законопроектом про ритуальний заріз і поправками, які зголосив уряд до цього законопроекту.

Адміністраційно-самоуправна комісія радила в середу над цим законопроектом до пізної ночі. Крім мін. Понятовського промовляли ще мін. Гурецький, який полемізував з пос. Присторовою та мін. Свентославський. Мін. Понятовський склав протест проти поправок, які зголосили посли до цього законопроекту. Референт пос. Дудзінський зрікся реферату, мовляв тому, що поправки уряду перекреслюють гуманітарні та гігієнічні приписи, в імя яких пос. Присторова зголосила свій внесок. Тому в соймі реферуватиме цей законопроект пос. Пулавський.

НОВИНКИ.

— **На уфундовання вітражу** в Успенській церкві з приводу 70-ліття о. кан. Д. Лопатинського зложили дальше (в захристії Усп. церкви): Марія Вдович 10 зол. і Володимира Генсьорська 20 зол.; в Адміністрації „Діла": сен. інж. Юліян Павликовський 10 зол., о. Евген Громницький 5 зол., інж. Володимир Несторович 5 зол. Разом зложено 237 зол.

— **Як кожного тижня** — в суботу 21. ц. м. уладжує Студентський Кружок „Рідної Школи" в салях „Бесіди" Чайний Вечір (IV.) з програмою: І. Турнір живого слова (низка рецитацій. Найкращі вирішить жюрі). II. Музично-вокальна частина (20-ка „Бандуриста", сольо-спів, смичковий квартет, сольо на бандурі, танкові продукції). Початок год. 19.30.

— **Академічні Вечорі у Львові, Дрогобичі, Стрию і Яворові.** В неділю 22. березня ц. р. в салі „Української Бесіди" у Львові (Рутовського 22) відбудеться в год. 18. виклад на тему: „Матеріяльне і духове життя палеольоґічної людини" (зі світлинами). Прелеґент: д-р Ю. Полянський — Того самого дня і в тій самій годині відбудуться ще виклади: в Дрогобичі на тему: „Т. Шевченко і релігія". Прелеґент: д-р М. Гнатишак. В Стрию на тему: „Східні і західні впливи в українській церкві". Прелеґент: д-р М. Чубатий. В Яворові год. 14.30 на тему: „Католицизм і націоналізм". Прелеґент: о. д-р М. Конрад.

— **Музикольоґічний вечір староґалицької елеґії.** З нагоди створення і першого засідання Музикознавчої Комісії при Науковім Товаристві ім. Шевченка відбудеться дня 22. березня ц. р. в малій салі Музичного Товариства ім. Лисенка „Музикольоґічний Вечір", присвячений староґалицькій елеґії. У програму — крім вступного слова — увійдуть: серія сольоспівів (ґітарові пісні Вербицького, сольові пісні П. Бажанського й О. Нижанковського) у виконанні п. Олі Сушко і В. Балтаровича, відтак фортепіянове сольо відомої піяністки п. М. Вишницької, яка виконає „Елеґію" Ст. Людкевича (варіяції на тему пісні „Там де Чорногора") і кілька староґалицьких пісень на мішаний хоровий квартет а капелля та на сольовий квартет з фортепіяном. Початок в год. 8. вечором. Програмки замість вступу.

— **Розбудова ремісничих і промислових бурс.** Справа розбудови ремісничих і промислових бурс у краю й у Львові постійно займає увагу української суспільности. Зокрема тепер, коли ремісничими бурсами зацікавилась наша преса — розбудова ремісничих бурс перестала бути лиш гарним пляном і стала конечною дійсністю. До Реміснично-Промислової Бурси у Львові вписуються нові члени і співробітники — цікавляться її працею і її важним виховним завданням. Цікавляться не тільки словом. Доказом на це є жертва 1.000 зол., яку дня 18. 3. ц. р. прислав нам Вп. інж. П. Дурбак, власник фабрики свічок „Керос", на розбудову Реміснично-Промислової Бурси у Львові. Складаючи Вп. Жертводавцеві нашу горячу подяку за цей справді княжий дар, кличемо: хто черговий? — **Виділ Ремісничої Бурси: о. А. Бучацький,** голова; **В. Цьонь,** секретар.

— **З листів до Редакції.** Вповажаний Пане Редакторе! Прошу ласкаво не відмовити мені помістити у Вашому шановному часописі отсе: Пане Редакторе Д. Паліїв! З огляду на ревеляції, що Ви зволили оголосити у Ваших часописах, головно у „Батьківщині", прошу мені ніяких Ваших видань більше не присилати. Решту грошей, що залишаються по обрахунку мого конта, прошу негайно переслати Рідній Школі. — Рівне, дня 18. березня 1936 р. **Д-р мед. Роман Могильницький.**

— **З радія.** Львівська радіостанція передає в суботу 21. березня відчит ред. Анатоля Курдидика п. з. „Огляд українських видань". Початок авдиції в год. 12.15.

— **З нагоди імянин бл. п. марш. Пілсудського** відбулася у Львові 18. ц. м. вечором військова перада. Після промови президента Мосціцького, переданої в год. 19 радієм і меґафонами рушили головними вулицями військові відділи з орхестрами, дефілюючи перед корпусною командою. В дні 19. ц. м. відбулися у всіх катедральних церквах і святинях поминальні богослуження. Школи, в яких виголошено відповідні реферати для молоді, були цього дня вільні від науки.

— **У справі зголошень до Суспільної Обезпечальні.** Суспільна обезпечальня у Львові ствердила, що багато незареєстрованих заведень праці не зголосило своїх працівників до обезпечення, хоча закон про суспільне обезпечення обовязує від 28. березня 1933 р. За нехтування цього закону передбачена грошева кара до 3000 зол., яка на випадок нестягальности переміняється на строгий арешт. Щоб дати змогу добровільного виконання обовязку, суспільна обезпечальня оголосила, що не буде стосувати передбачених законом кар, якщо працедавці зголосять своїх працівників до 31. ц. м. і заплатять всі залеглі належитости з процентами.

— **Рух емігрантів у лютім ц. р.** За посередництвом Еміґраційного Синдикату виїхали до заморських і континентальних країв в лютім 1.357 осіб. Із цього числа до Південної Америки виїхало 1113 осіб, до Північної 153, до інших заморських країв 21. До Палестини крізь Центральний Палестинський Виділ виїхало 1.100 емігрантів.

— **Упадок вселюдного шкільництва.** Союз польського вчительства почав акцію за піднесення научного рівня у всіх вселюдних школах. Учительство каже, що переведена реформа цього шкільництва обнизила рівень навчання на 30 прц.

— **Безплатні ліки.** Департамент служби здоровля в міністерстві суспільної опіки наказав давати безплатні ліки, що стоять у звязку з поборюванням венеричних недуг. Всі противенеричні лічниці й амбуляторії мають дістати відповідні запаси ліків, які будуть видавати безплатно від 1. квітня ц. р.

— **Присуд на вбивника.** У четвер закінчився у Львові процес проти Каз. Ґославського, який вбив із револьверу свого батька. Трибунал признав Ґославського винним вбивства в стані високого схвилювання та засудив його на кару шість місяців вязниці, яку відбув він уже слідчим арештом.

— **Львівська хроніка.** При ревізії каналів поліція натрапила на двох злодіїв. Один із них утік, другого, Володимира Бобелю придержали, а при ньому найшли кольоніяльні товари, чеколяду, чай і ін., вкрадені з торговлі Маркевича, Ринок 42. — На поліції здепонували ріжні кольоніяльні товари, чеколяду, чай, гриби, які злодій покинув на сходах в брамі при вул. Краківській ч. 4. — Невідомі злодії обікрали крамницю Грудерів при вул. Вірменській ч. 3, заподіюючи шкоду на 11 тисяч зол. — Вітковський Казимир із вул. Мучної 21 повідомив поліцію, що його 11-літній син Станислав, ученик нар. школи, вийшов ще 14. березня з дому й досі не вернувся.

— **Протижидівські ексцеси в Дублянах.** У звязку з подіями, які склалися перед кількома днями на рільничому виділі львівської політехніки в Дублянах, ректорат політехніки припинив виклади на цьому виділі. В понеділок і вівторок студенти поляки не допустили на виклади 12 студентів жидів, обкидаючи їх камінням. З допомогою жидам вислано аж поліцію зі Львова.

— **З Польщі.** Окружний суд у Варшаві займеться справою 26 осіб, що стоять під закидом комуністичної пропаґанди. — До склепу Натана Міцци при вул. Радній у Варшаві польський народовець Паскульський кинув петарду, що знищила виставу і товари у склепі. — В потягу між Варшавою й Отвоцьком прийшло до бійки між поляками і жидами, з яких 5 тяжко потурбовано. — Бурмістра м. Отвоцька, Буржинського потягнено до судової відповідальности за спроневірення 100 тисяч зол.

— **Траґічна смерть українського співака.** В Ню Йорку впав при праці вікндовклінер Андрій Бабенко і вбився на місці. Покійний приїхав перед самою війною, як 17-літній неграмотний селянський хлопець з Київщини. Він мав добрий голос і вчився в Ню Йорку співати. З часом добився того, що співав у шикаґівській опері. Але його тягло до Ню Йорку, де старався дістати місце співака в радіо. З успіхом перейшов пробу й готовився до нової карієри. Тимчасом ще працював як віндовклінер. Та не пощастило йому і він передчасно стратив життя, маючи 39 літ.

— **Таємний засіб морського бою.** Підчас дебати над буджетом маринарки консерватист Черсін адмірала Чера, заявив, що В. Британія має відповідну зброю до боротьби з підводними суднами. Якщо підводне судно наближиться до корабля на звичайну віддаль, щоби випустити торпеду, тоді вона знайдеться у віддалі системи проміннів, які знищать її негайно. Крім того адміністрація побудувала новий плян кораблів до оборони портів.

— **Ріжні вістки.** На ріці Янце-кіянґ згорів китайський корабель, що віз прочан, причому згинуло коло 300 осіб, переважно жінок і дітей. — Найстарший син Ґандія хоче приняти християнську віру, викликуючи протести індійських жреців.

Відозви й комунікати.

До УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ПІДГАЄЧЧИНИ!

В місяці квітні ц. р. відбудеться **Перший Повітовий Український Ярмарок у Підгайцях** з призначенням чистого доходу на викінчення Повітового Народнього Дому в Підгайцях.

Філія „Просвіти" і Комітет будови Народнього Дому звертається отсим до всього українського громадянства Підгаєччини з проханням, щоб цю акцію піддержало та виконуючи точно зміст розісланих обіжників і заряджень до всіх українських установ повіту, причинилося таким чином до позитивного успіху задуманої імпрези.

За Виділ Філії „Просвіти" в Підгайцях:

Д-р Григорій Стецюк, голова. **О. Мостовий,** секретар.

За Комітет будови Народнього Дому:

Д-р Евген Ловицький, голова **Степан Кудрик,** секретар.

З кіна.

Кіно „КАСІНО": „ЗАБУТА ЛЮДИНА".

Історія присмирника диких звірів у цирку, що любить безмежно свого синка і тратить його через непорозуміння із своєю жінкою. Жінку свою теж обожає, але обоє вони мають такі ріжні вдачі, що доходить між ними до різких конфліктів. Із хвилиною, коли жінка забирає із собою хлопця і втікає безслідно, у людини із залізними нервами відбувається повна переміна: той, перед якого появою мусять відступати тигри і слоні, стає нещасливою людиною без волі. Які наслідки має така переміна для нього, бачимо з одної трагічної сцени в цирку, пізніше з дальшого способу його життя. Вся друга половина фільми дає дуже подрібну, майже сценічну (не кінову) психольогічну боротьбу батька та сина, що починають жити разом. Головну ролю грає незрівнянний у таких креаціях Волес Бірі.

Дивогляди.

ЧАСОПИС ДЛЯ 50 ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Тибет — країна величезних просторів, які перевищають розмірами вдвоє та втроє великі европейські країни, досі не хоче допустити до себе винаходів европейської цивілізації. У цій країні Далай-Лями нема ще залізниць, тим більше нема телефону, кіна та радія, навіть добрих доріг. Чужинці не можуть там жити. Перший европеєць, що виборов собі там деякі права рівнорядні з тубільцями це англіканський місіонар Вельтер Асбу. Він зважився тепер на одну дуже европейську спробу, а саме на видання ґазети, де будуть поміщені найцікавіші новини із світа, щоб тим способом розбудити тибетанців із дрімоти. Читачів не може він мати багато, бо більшість тибетанців не вміє читати. Ґазета виходитиме раз на місяць, писана власноручно редактором на гектографі, у 50 примірниках, з яких кожний призначений для іншого манастиря. Ґазету розносять; заки такий вістун віднесе один примірник до манастиря на висоті 4000 метрів і вернеться, а це забирає кілька тижнів часу, появляється нове число місячника. Ґазета має двох постійних передплатників в Европі... Британський Музей у Льондоні та Інститут журнолістики в Берліні.

ВІДГУКИ ДНЯ.

До живих...

Писав я вже свого часу (на жаль, мушу деякі речі повторювати!), що вбочення підсоння зле впливає на людську психіку. Коли мова про збочення, то маю на думці минулу зиму, а коли мова про людську психіку, то маю на думці українців у Галичині сущих.

Скільки — вибачте за слово — помий і тим подібного вилили на себе наші люди за короткий час безсніжної зими і заскорої весни! Скільки грязюки полетіло зпоза плотів, а останніми часами і вперед плотів, на ворогів: хронічних і примагідних, дійсних і вдогадних, сильних і хоровитих! Не тільки смалюхи та підпарубочі, не тільки сякий-такий жовтий середняк, але старші браття церковні, але громадські радні. А над тим усім істеричний крик жіноти, що аж вуха терпнуть. Мало того. Хтось десь бовкнув, що жіноцтво хоче церкву підпалити. Скочив паламар на дзвіницю і бам! бам! у великий дзвін, мов на пожежу.

Така веремія закрутилась, що світа божого не видно.

О, Братя! Чи справді нам уже нічого більш не достає?! О, Родимці! Чи ми до віку мусимо тащити на собі прокляття історії, як Марко свою торбу?!

Нарід — то сорок міліонів, нація — то два. Були в нас ті два міліони і за княжих часів і за гетьманства і отсе за останнє двацятиліття знову.

По кожній добі прийшла — від моря до моря, по гетьманській — єдина неділима... Два міліони зісливали, мов корова язиком злизала. Остався тільки нарід і вичікував нового наслоєння.

Діждався!..

На Великій Україні — кровава теперішність і вечірнє майбуття. Півтора міліона з двох — пропало. А тут — пів міліона робить усе можливе, щоб якнайшвидше пропасти. І то не так, як там — від натана, Соловок, чи голоду. Ні! Самі від себе, з власної охоти і власним промислом.

Переглядаю останнє число „Комаря". Сімдесятьпятьліття смерти Шевченка, то й треба щось з його творів. На вступі: „Обнімітеся ж брати мої, молю вас, благаю!"... І обнялись наші так кріпко, що не знати, де голова, де ноги. Гасманять себе предотаїнники, пів міліона, куди сопало, деруть волосся, рвуть зубами, а на долівці і кров і чорнило і звичайне болото.

Завидую „Комареві". Має досить тем і може ще сміятися. І я колись міг, нині — простіть, громадяни! — не можу. Бодай з того, що твориться і що ще буде творитися. Бо не вірю, щоб ударений подарував удар, а тут удари раз-у-раз падуть.

„Ти смієшся, а я плачу,
Великий мій друже...
А що буде з того плачу?
Нічого, мій брате!
Не заревуть..."

Заревуть! Але не гармати, а розярені полемісти, витягаючи на світло денне не тільки бруд не білля, але й наші старі, подерті, лахи.

О, Братя Родимці! Коли це все через ненормальність підсоння, то ще є якась надія.

Але коли це третя хвиля історичної повені, що вже двічі змивала націю?!..

Галактіон Чіпка.

Посмертні згадки.

О. МИХАЙЛО ЖАРСЬКИЙ.

Дня 1. ц. м. розпрощався із цим світом о. *Михайло Жарський*, парох і декан в Устріках Долішніх, вроджений священик-громадянин і вірний син українського народу, що невтомно працював і все боровся за краще його завтра. Від молодечих літ довелося йому очищувати народню ниву від москвофільського буряну. В 1885. р. став парохом у Сторонятині, пов. Львів, де перебував 21 років. Сторонятин був тоді доменою москвофільства і всяка народня робота натрапляла на непоборні трудноші. Та бл. п. о. Жарський не зражувався тим, але поволеньки і з тактом приступив до праці. За час свого побуту переродив село і залишив його з чисто українським обличчям. При допомозі деяких парохіян, які горяче його полюбили, оснував у Сторонятині чит. „Просвіти", в якій був головою і духовним провідником. Заснував також Т-во „Сокіл", крамницю, шпихлір та кружок „Сільського Господаря". В тому часі був теж один рік головою філії „Просвіти" у Львові.

По 21-літній успішній праці у Сторонятині обняв о. Ж. парохію в Цикові, де застав ще більшу твердиню москвофільства, як у попередній парохії. І тут не зважаючи на трудноші, витиснув пятно своєї праці. Вправді не вдалося йому так основно змінити села, як у Сторонятині, але і тут бодай молодь згуртував у т-ві „Сокіл", бо бачив, що зі старшими („твердими") нічого не вдіє. Старші парохіяни Цикова, розаґітовані висланниками Москви, рішуче домагалися переміни гр.-кат. церкви на православну. О. М. Жарський, як лише міг перекопував засліплених москвофілів, а коли це не помагало, він для перестороги висказав веначе пророцтво, що якщо вони далі будуть так шанувати свою церкву, то Господь не дасть їм ніякої. І дійсно сповнилися віщі слова. Підчас світової війни російські війська динамітом висадили величаву церкву...

Тому, що Циків у часі війни збурили до основ, доля кинула о. Ж. до Устрік Долішніх, малого підгірського містечка. О. М. Жарський обняв цей пост уже як 64-літній. Інші в тому віці оглядаються за відпочинком, але його ждала ще велика і тяжка праця. Бо і в Устріках застав о. Ж. парохію запущену, засмічену кацапським хабазом. І тут треба було починати працю від основ. Містечко Устріки під кожним оглядом було занедбане, навіть частинно зруйноване війною. Не було тут ніяких українських устав, тому о. Ж. з цілою енерґією і посвятою приступає до їх оснування. За його почином і при його матеріяльній допомозі основано кооперативу „Народній Дім", у якій увесь час був членом і головою Надз. Ради та довів до того, що ця кооператива має вже свій гарний мурований дім. Далі при його допомозі основано Український Банк, що підніс економічно устріцький ґрунт. При його активній співучасти засновано чит. „Просвіти" і філію „Просвіти", які вкінці побороли і знищили москвофільського духа в устріцькій окрузі.

Наприкінці свого тяжкого, повного трудів і посвяти життя залишив для українців Устріччини великий дар українську захоронку, яку уфундував і забезпечив власним капіталом. Тому Устріччина з вдячности для свого пароха-ювилята улаштила йому величаві похорони, в яких взяли участь тисячі народу з поблизьких і дальших околиць. Вічна память заслуженому священикові і громадянинові.

† **Климентина Нікорак,** вдова по салінарнім урядовці, донька б. пароха Гумниськ пов. Теребовля бл. п. о. Осипа і Осипи з д. Янович Федоровичів, померла принявши Нсв. Тайни у 82. р. життя 14. лютого ц. р. в Трускавці. Покійна визначалася високими прикметами чесної душі. Походила зі знаного старого священичо-шляхотського роду Федоровичів, Яновичів, Устияновичів, Гекевичів, Народьських. В. Їй П.

Марія Ганкевич, донька о. Михайла й Анни, урядовниця Пов. Союзу Кооператив у Чорткові, померла по короткій, тяжкій недузі дня 19. ц. м., проживши 29 літ. В. Їй П.!

Дописи.

ЛУЦЬК.

Загальні Збори філії „Сільського Господаря" в Луцьку. В неділю 15. ц. м. відбулися в Луцьку загальні збори філії „Сільського Господаря", якими проводив голова п. Р. Клос. По звітах членів Ради розвинулася річева дискусія, після чого присутні признали одноголосно членам Ради абсолюторію і приняли новий буджет філії на 1936 р. До нової Ради одноголосно вибрали таких осіб: п. Р. Клоса — головою; О. Гудемчука — заступником голови; п. Ів. Машка — секретарем; п. Ів. Личака — скарбником, членами Ради: С. Найдка, І. Федорука та А. Глущука. До провірної комісії ввійшли: п. В. Островський, Ф. Куцик і Л. Ліхтанський. Збори закликали всіх провідників сільсько-господарського та кооперативного життя до праці і до допомоги українській гимназії в Луцьку. Ділові збори закінчилися в год. 14.30 відспіванням „Заповіту".

ХОДОРІВЩИНА.

Як Ходорівщина прощала свого декана. Дня 12. ц. м. прощало духовенство ходорівського деканату свого довголітнього улюбленого декана і народнього діяча Ходорівщини, о. Івана Вишицького, який відійшов на становище пароха до Стрия. Вже ранесенько почали напливати до Ходорова, поруч міщан, селяни навіть з найдальших сіл. В год. 10 виповнили вірні величаву новопобудовану церкву в Ходорові по береги. Звуки дзвонів звістили приїзд о. декана на деканальний собор. Його впровадив з процесією о. парох Долгий у храм, де Службу Божу відправив о. дек. Вишицький в асисті всього конденканального духовенства, яке приїхало попрощати свого настоятеля. Кульмінаційною точкою цілого свята була проповідь одного з конденканальних отців, який обговорив працю і заслуги о. декана для Ходорівщини. Завидуємо мешканцям Стрия — казав проповідник, — що в особі о. дек. Вишицького дістає пароха з великими прикметами, повного ще молодечої енерґії і сил до праці на новому становищі. Зворушений до сліз відповів о. дек. Вишицький, прощаючись із громадянством Ходорівщини. Зі сльозами в очах прощало громадянство свого улюбленого пароха, декана і народнього провідника. Благальною молитвою до Всевишнього і многоліттям закінчилося це гарне церковно-народне свято, яке лишило милі спомини у присутніх та жаль, що мабуть довго треба буде ждати на другого Вишицького, який би його вповні заступив. Опісля в парохіяльнім домі, де відбувся соборчик, щиро прощало ще свого декана конденканальне духовенство. **Присутній.**

ГОРОДЕНКА.

З діяльности філії „Просвіти“ в Городенці. Філія „Просвіти“ в Городенці під проводом п. Регуша набирає щоразто більше розгону в громадянській праці. При кінці лютого н. р. уладила філія в своїй домівці 4-денний бібліотекарський курс, який закінчився фотографією присутніх. З курсу користало понад 20 молодих хлопців. Курс вела спеціяльно вишколена делегатка матірного Т-ва „Просвіта“ у Львові. За почином городенської філії „Просвіти“ повинні піти всі інші філії, бож бібліотеки в нас в опляканому стані. Їх ведуть здебільша люди, не підготовлені до цієї справи. Щойно такі курси може направлять це лихо в бібліотекарському житті. Шкода тільки, що не всі села городенського повіту поцікавилися цією справою і не вислали своїх делегатів на бібліотекарський курс.

Шевченківські роковини. Дня 8. ц. м. відсвяткувала філія „Просвіти“ в Городенці роковини Т. Шевченка концертом. Цим святом започаткувала філія низку таких імпрез у повіті. Гарно прибрана сцена з погруддям Т. Шевченка робила величне враження. „Заповіт“ Шевченка“ відспівали злучені хори Т-ва „Боян“ і села Серафинець. Опісля промовляв д-р Р. Комаринський, про заслуги і значіння Т. Шевченка. На дальшу програму склалися декламації і хорові продукції. Два вірші Шевченка: „Мені тринадцятий минав“ та „Осії глава XIV“, віддеклямували з належним чуттям і зрозумінням два молоді хлопці з поблизького села Глушкова. Хор Т-ва „Боян“ відспівав кілька гарних пісень. Далі йшла інсценізація Шевченківської балади „Причинна“. Свято закінчилось відспіванням національного гимну і залишило незатерте враження.

Гостина „Заграви“ в Городенці. Недавно гостив у Городенці відомий наш театр „Заграва“ під мистецьким проводом п. Блавацького. Чотири дні справляв своєю грою нашій публиці справжній мистецький бенкет. Театр виставив у нас такі песи: „Гарно вшитий фрак“; „Шан-тонг“, „З тавром убийника“ та „Ой не ходи Грицю“ — змодернізовану народню драму та „Ой Морозе, Морозенку“. Премієру „Дума про Нечая“ не виставляли в Городенці, бо старостово не дозволило на дальший побут цього театру в Городенці, мовляв тому, що адміністрація „Заграви“ дістала дозвіл лише на чотири дні.

Оса.

Спорт.

МУЖЕСЬКІ ЗМАГАННЯ У ВІДБИВАНЦІ

Субреферат спортових гор Львівської Округи повідомляє: Мужеські відбиванкові змагання за мистецтво Львівської Округи відбудуться в суботу і неділю 21.—22. ц. м. в салі Сокола-Батька. Початок змагань в год. 3. пополудні в суботу та в год. 6. у неділю

УЖГОРОДСЬКА „РУСЬ“ ДІСТАЄ ДВОХ НОВИХ ГРАЧІВ.

С. К. „Русь“, найкраща наша дружина копаного м'яча на Закарпатті, придбала двох нових грачів, а саме Махатого з С. К. Жиденіце, за якого „Русь“ заплатила 8.000 кч. і Спевака з Бейкешчаби. Нові змагуни виступлять у барвах „Руси“ вже 22. ц. м.

150.000 ДОЛЯРІВ ЗА ГОСТИННІ ВИСТУПИ.

Соня Геніє, яка здобула мистецтво світа на IV. Зимових Олімпійських Ігрищах у фігуровій їзді на совгах заявила офіційно, що від чергового тижня стає професійною змагункою. За гостинні виступи в 10-х американських містах Соня Геніє має запевнених 70.000 долярів. Одначе відома совгарка сподіється, що зі своїх виступів матиме 100—150.000 долярів, бо крім згаданої нагороди має загарантований ще й відсоток від доходів з імпрез, на яких буде виступати. По своїх виступах Соня Геніє поїде до Голівуду, де гратиме як фільмова артистка.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

BULLETIN MENSUEL de Renseignements Economiques et Sociaux. Rome, Fevrier 1936. Anne XXVII. № 2.

MORZE. Warszawa, marzec 1936. R. XII. № 3.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10